

CREȘTINISMUL - LUMINĂ ȘI BUCURIE ÎNTR-O LUME DEBUSOLATĂ ȘI TRISTĂ

de Pr. Lect. Dr. **Marius FLORESCU**

Abstract: The 10th General Assembly of the World Council of Churches (WCC) took place in Busan, Republic of Korea, during the late October and early November 2013. More than 5.000 delegates from around 300 member Churches and 100 countries, examined the tasks facing the World Council of Churches, their relationships in the world, their potential and their dreams, and they came to speak more and more of the „pilgrimage of justice and peace” in describing this journey on which the God of life is leading the Christians. In the following study, we try to capture how the theme **Christianity - light and joy in a confused and grieved world** is reflected in the official report, published by WCC Publications into the year 2014.

Keywords: Christianity, joy, light, world, ecumenism, mission

Titlul studiului de față nu ne aparține în totalitate. L-am preluat și adaptat dintr-un mesaj al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, cu prilejul conferinței preoțești din primăvara anului 2015¹.

L-am pus în legătură cu raportul ultimei Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor care s-a ținut la Busan în Coreea de Sud, în octombrie-noiembrie 2013. Această Adunare generală a fost una cu profunde semnificații pentru istoria mișcării ecumenice, întrucât a fost cea de a X-a, deci una jubiliară. A reunit aproape 5.000 de reprezentanți din peste 300 de Biserici și 100 de țări. Genericul Adunării generale a C.E.B. a fost „Dumnezeule al vieții, condu-ne spre dreptate și pace”². Ca și în cazul celorlalte Adunări generale de până acum, în cadrul editurii Consiliului Ecumenic de la Geneva s-a tipărit *Raportul celei de a zecea Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor*, cu titlul „Întâlnindu-L pe

¹ <http://patriarhia.ro/clericii-din-bucuresti-si-ilfov-in-conferinta-8034.html>, accesat la 25 octombrie 2017

² M. Florescu, *Cea de a X-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, Busan - Coreea de Sud (30 octombrie-8 noiembrie 2013)*, în „Altarul Banatului”, anul XXIV (LXIII), nr. 10-12, octombrie-decembrie 2013, pp. 139-146

Dumnezeul vieții”, avându-i drept coordonatori pe Erlinda N. Senturias și Theodore A. Gill, jr.³.

Raportul este structurat după cum urmează:

Cuvântul înainte al secretarului general al C.E.B., rev. Olav Fykse Tveit

Generalități cu privire la cea de a zecea Adunare a C.E.B.

Dezvoltarea temei Adunării

Dreptate, pace și creștinismul mondial, cu subtitlurile: „Contextul asiatic”, „Unitatea în Hristos – călătorie în duhul prieteniei”, „Misiunea în contexte în schimbare”, „Să facem dreptate”, „Lucrarea păcii” și „Conversații ecumenice”

Lucrarea C.E.B.

Declarații despre probleme de interes public

Mesaje adresate Adunării

Apendice

Traducerea și adaptarea de față încearcă să scoată în evidență felul în care tema deja enunțată: *Creștinismul - lumină și bucurie într-o lume deșubolată și tristă* apare în cadrul raportului menționat. Partea care ne interesează se găsește în capitolele: *Dezvoltarea temei Adunării, Dreptate, pace și creștinismul mondial, Lucrarea Consiliului Ecumenic al Bisericilor și Declarații despre probleme de interes public*, care reprezintă și partea cea mai însemnată a raportului (mai bine de jumătate).

Capitolul *Dezvoltarea temei Adunării* ne prezintă o serie de reprezentanți ai Bisericilor, care s-au adresat în plenul Adunării, în cadrul așa-numitelor „plenare”. Primul este patriarhul Karekin II, patriarh suprem și catolicos al tuturor armenilor. Acesta îndeamnă la căutarea unității în Hristos, având ca temei dragostea față de El, care ne unește pe toți. „Vorbind în numele lui Hristos și lucrând în prezența Sa, este mărturia pe care trebuie creștinismul să o dea lumii. A minimaliza cuvintele Domnului și a le trece cu vederea însemnează a acoperi lumina care strălucește din înălțime. Acest fapt însemnează că ascundem unica sursă de iluminare care poate alunga întunericul acestei lumi și poate aduce claritate și viziune sănătoasă umanității”⁴. Un alt vorbitor este teologul Wedad Abbas Tawfik din Biserica Ortodoxă Coptă. Acesta prezintă situația critică pe alocuri a creștinilor din Egipt și în loc de concluzie, rostește o rugăciune: „Dumnezeule al vieții și al

³ *Official Report of the 10th Assembly. Encountering the God of Life*. Ed. by ERLINDA N. SENTURIAS and THEODORE A. GILL, JR., World Council of Churches Publications, Geneva, 2014, 473 pp.

⁴ *Idem*, p. 46

nemuririi, fã sã strãluceascã lumina feței Tale peste tot pãmântul, pentru ca lumea noastrã sã devinã una în care demnitatea umanã este respectatã, iar libertatea, egalitatea, dreptatea socialã și demnitatea celor slabi sunt mereu ocrotite”⁵. La rândul sãu, Episcopul Duleep de Chickera, din partea Bisericii Anglicane din Sri Lanka se referã la *diaconie*, la diaconia ca slujire a aproapelui, spunând despre ea cã trebuie sã fie profeticã. „Slujirea diaconiei în lumea aceasta, dominatã de noii faraoni, cezari, irozi și farisei este o necesitate misionarã de primã mãrime. Într-o lume dominatã de violență și opresiune, care cautã tot mai mult pacea, libertatea și demnitatea, creștinismul trebuie sã își asume rolul de far cãlãuzitor. El trebuie sã propovãduiascã neîncetat pe Hristos, Lumina lumii, Care lumineazã pe toți și mai ales pe cei de la marginile societãții”⁶. Mitropolitul Ilarion de Volokolamsk (Biserica Ortodoxã Rusã) a avut o foarte pertinentã expunere, așezatã sub titlul *Vocea Bisericii trebuie sã fie profeticã*. Acest *trebuie* reprezintã, spunea el, o nouã paradigmã misionarã a Bisericii lui Hristos. Dacă pãnã acum se opina cã vocea Bisericii este profeticã, de acum acest lucru devine o obligație, adicã Biserica trebuie sã își calibreze vocea în funcție de realitãțile sociale și politice din toate vremurile și contextele. „În pofida stãpãnitorilor întunericului acestei lumi, creștinii sunt chemați sã aducã la Hristos noi suflete, sã semene speranța și încrederea într-o lume mai bunã, rugând pe Împãratul slavei sã dãruiascã binecuvântare și bucurie tuturor celor aflați în suferințe și lipsuri”⁷. Michael Lapsey, directorul Institutului pentru vindecarea trecutului din Cape Town, Africa de Sud afirma în cadrul unei plenare cã procesul vindecãrii societãții stã în capacitatea creștinilor de a fi co-lucrãtori cu Hristos pentru promovarea dreptãții și pãcii. „Nimeni nu va putea acuza mai mult pe creștini decãt Domnul Iisus Hristos însuși, atunci când aceștia nu vor fi fãcut suficient de mult pentru promovarea dreptãții și pãcii pe pãmânt. Dar cum sã se întãmple aceasta, devreme ce chiar între creștinii înșiși existã lupte surde și mute, ca sã nu mai vorbim de creștinii de aceeași confesiune? Creștinii sunt chemați sã fie lumina lumii și sarea pãmântului. Și numai din aceastã perspectivã, responsabilitatea lor este enormã”⁸.

Capitolul intitulat *Dreptate, pace și creștinismul mondial*, cel mai consistent din cadrul raportului, se divide în mai multe subcapitole. Unul dintre ele poartã titlul generic de „Unitatea în Hristos – cãlãtorie în duhul prieteniei”. Doamna Dame Mary Tanner, unul dintre președinții Consiliului Ecumenic al Bisericilor afirma într-o cuvântare intitulatã „Viziunea noastrã cu privire la unitate” cã mai este mult de înfãptuit la nivel local, regional și

⁵ *Idem*, p. 59

⁶ *Idem*, p. 64

⁷ *Idem.*, p. 68

⁸ *Idem*, p. 75

mondial pentru a primi darul sfânt al unității. „Darul acesta este foarte prețios și se aseamănă cu lumina din sfeșnic, pe care creștinii, în ignoranța lor, o țin acoperită. Unitatea nu este numai o rază din lumina lui Hristos, ci îl reprezintă pe însuși Acesta, Care este din lumina și comuniunea Sfintei Treimi”⁹. În cuvântarea sa din plenul Adunării generale de la Busan, Mitropolitul Nifon Mihăiță, reprezentant al Bisericii noastre, făcea o excelentă pledoarie a felului în care vede Biserica Ortodoxă unitatea creștinilor. Din perspectiva aceasta, nu trebuie uitată suferința lumii și strigătul ei după dreptate, pace și adevăr. „Numai o reîntoarcere prin pocăință la Dumnezeu și o trăire a poruncilor Sale, în lumina Sfintelor Evanghelii, va mântui lumea de păcat și de faptele nedreptății”¹⁰. Secretarul general al Alianței Baptiste Mondiale, Neville Callam propunea ascultătorilor o plângere sau lamentație, în care printre altele, deplânge lipsa de coeziune a creștinilor în ceea ce privește mărturia în unitate a lui Hristos Cel înviat. Legat de acest aspect, „și problemele fundamentale ale lumii contemporane (criza financiară, criza morală, criza ecologică, ș.a.) par a nu-și găsi rezolvarea, căci și în ele se vede lipsa de unitate a creștinilor. Dacă creștinii ar fi uniți, mărturia despre Iisus Hristos ar fi mai puternică, pentru că Domnul nostru însuși și-a dorit ca lumea să creadă și să se mântuiască”¹¹. Teoloaga Alice Fabian și episcopul Mark McDonald din partea Bisericii Anglicane din Canada au vorbit împreună despre unitate, în cadrul uneia dintre plenary. Printre altele, din cele expuse, se desprinde ideea că în fața secularismului tot mai accentuat, creștinismul nu trebuie să fie static, nepăsător sau detașat de lume. Dimpotrivă, el trebuie să aducă pace și lumină, bucurie și speranță oamenilor care se simt sufocați de duhul materialist al vremurilor care sunt și care cu siguranță vor veni¹².

Dacă subcapitolul anterior avea ca temă principală căutarea unității creștinilor, fiind caracteristic mișcării *Credință și Constituție* din cadrul C.E.B., cel care urmează se încadrează în sferile de activitate ale mișcării *Misiune și Evanghelizeare*. Subcapitolul „Misiunea în contexte în schimbare” este deschis printr-o introducere a prof. de Teologie Kirsteen Kim de la Universitatea din Leeds, Marea Britanie. „Pentru a vorbi lumii despre dreptate și pace, pentru a reaprinde lumina credinței din sufletele oamenilor, Bisericile trebuie să propovăduiască vestea cea bună a Evangheliei, cu vigoare și cu convingere”¹³, afirma aceasta. Preotul catolic Stephen Bevans din Statele Unite, a prezentat o expunere cu tema “Misiunea Duhului”.

⁹ *Idem*, p. 91

¹⁰ *Idem*, p. 96

¹¹ *Idem*, p. 99

¹² *Idem*, p. 104

¹³ *Idem*, p. 108

„Misiunea, spunea el, este să recunoști că Duhul lucrează neîncetat și îi cheamă pe creștini să I se alătore. Misiunea Duhului este de a transfigura lumea și de a o pregăti pentru venirea din nou a Domnului, întru slavă. Misiunea creștinismului este de a ajuta la transfigurarea lumii, la instaurarea Împărăției lui Dumnezeu, aducând lumina credinței celor care nu o au sau au uitat-o, de a îmbărbăta pe cei slabi și de a sprijini pe cei pe care Domnul îi numește cei mai mici ai Săi”¹⁴. Rev. Cecilia Castillo Nanjari din partea Bisericii Misiunii Penticostale din Chile enumeră în alocuțiunea sa câteva dintre problemele lumii contemporane: lipsa drepturilor omului, lipsa egalității dintre bărbați și femei, foametea, lipsa egalității de drepturi la bunurile și resursele planetei, ș.a. În fața acestor aspecte, spunea ea „se pare că trebuie să ne reevangelizăm pe noi înșine, înainte să căutăm să îi evangelizăm pe alții. Să ne arătăm nouă înșine mai întâi că suntem purtători de lumina care a ieșit din mormântul lui Hristos, pentru a fi credibili altora”¹⁵. Mitropolitul Geevarghese Mor Coorilos din partea Bisericii Ortodoxe Siriene din India a vorbit și despre misiunea către cei de pe marginile societății. „Bisericile sunt chemate să-L întâlnească pe Dumnezeu în Treime, pe Domnul vieții, la marginile societății, acolo unde se află victimele opresiunilor și unde forțele întunericului, care denunță viața, se străduiesc să ia locul lui Dumnezeu în ordinea firească a lucrurilor. Acest fapt, de asemenea, provoacă Bisericile să se alătore inițiativelor societății civile angajate în eforturile pentru drepturile omului, dreptate și integritate a vieții. E necesar să înțelegem că Bisericile nu pot face abstracție de lacrimile și suferința celor care se află la marginile societății”¹⁶.

Subcapitolul „Lucrarea păcii” debutează printr-un interviu cu doamna Leymah Gbowee din Liberia, care a primit în anul 2011 premiul Nobel pentru pace. Arhiepiscopul Thabo Makgoba, moderatorul întâlnirii îi adresează mai multe întrebări, printre care și aceasta: „Ce înțelegeți prin fericiți făcătorii de pace?”. „Când toți ceilalți se gândesc la arme, făcătorul de pace spune o rugăciune și se gândește cum ar putea fi depășit conflictul. Lumea nu ar avea nevoie de arme dacă ar acționa astfel. Cum războiul este întotdeauna aducător de moarte, concepția aceasta pozitivă despre non-violență, ar aduce pacea și viața, iar armele ar fi înlocuite de flori”¹⁷. Coreeanul Zoon Jae Chang a prezentat în cadrul Adunării generale de la Busan expunerea cu titlul „Exodul către un nou pământ”, foarte apreciată de participanți. În cadrul acesteia, el amintit despre dezastrelor ecologice

¹⁴ *Idem.*, p. 111

¹⁵ *Idem.*, p. 116

¹⁶ *Idem.*, p. 120

¹⁷ *Idem.*, p. 152

provocate de centralele nucleare de la Fukushima și Cernobâl, pe care le-a numit „lumini periculoase din jurul nostru”¹⁸. Aceste lumini nucleare – zicea el – sunt legate de propriul nostru egoism, de confort, de avariție, din cauză că industria nucleară este interconectată la diferitele nevoi ale societății. „Oamenii au pierdut lumina din interiorul sufletelor lor, L-au pierdut în esență pe Hristos. Oamenii aprind lumini multe și colorate în marile metropole ale lumii, dar viața lor este în adâncul întunecat al păcatului și al ignoranței. De aceea e necesar să stingem luminile periculoase și nefolositoare din jurul nostru, care produc pagubă creației și să începem să reaprimem luminile sufletelor noastre, cu lumină din lumina lui Hristos”¹⁹.

Cu acesta se încheie prezentarea referatelor nominale ale unora dintre participanții la Adunarea generală de la Busan. Volumul menționat mai cuprinde, așa cum am arătat deja, și unele declarații publice, pe diferite teme. Ne vom mai concentra însă asupra celei intitulate: „Declarație pe calea spre o pace dreaptă”. „Aceasta este o călătorie spre planul lui Dumnezeu pentru umanitate și întreaga creație. În însuși fundamentul Bisericii există speranța pentru o transformare spirituală a lumii și pentru chemarea de a căuta dreptate și pace pentru toți. Prin urmare, creștinii trebuie conștientizați de rolul pe care îl au, de faptul că trebuie să iasă din ignoranță și autosuficiență și să se aplece asupra problemelor semenilor. Creștinii trebuie să fie lumini vii în pământul acesta vechi, pregătind pe cel nou, pe cel despre care vorbește cartea Apocalipsei”²⁰.

Adunarea generală de la Busan a emis și un mesaj, care afirmă la punctual 5 că: „Trăim în vremuri de o acută criză globală. Ne confruntăm cu provocări economice, ecologice, sociale și politice, dar și spirituale. În întunericul și în umbra morții, cât este de importantă nădejdea în Domnul Cel înviat! (...) Ascultând vocea celor care adesea strigă de la marginile societății, să învățăm lecția nădejzii și a perseverenței. Să ne aplecăm mai mult asupra idealului libertății și să acționăm solidar. Fie ca Dumnezeu Cuvântul, Care luminează, să ne călăuzească în călătoria noastră”²¹.

Am încercat să surprindem, în cele de mai sus, câteva aspecte din lucrările desfășurate în cadrul celei de a zecea Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Creștinismul *este și trebuie să rămână* lumină și bucurie într-o lume confuză și tristă. Așa o arată și unele dintre contribuțiile

¹⁸ *Idem*, p. 154

¹⁹ *Idem*, p. 155

²⁰ *Idem*, p. 284

²¹ *Idem*, pp. 35-36

enumerare până aici²². Dacă le-am încadra într-un context, ele fac mai degrabă parte din așa numitul *ecumenism practic*²³, care are în vedere mai ales dimensiunea orizontală a aspectelor vieții. Sunt contribuții care, deși vin din diverse confesiuni creștine, mărturisesc despre necesitatea unei mărturisiri vii și dinamice a lui Hristos în lumea contemporană.

²² Amintim aici și studiul părintelui lect. dr. Adrian Covan intitulat: *Veni Domine Jesu – the pneumatic-logosico constance of the Church*, în vol. *Pastorația și misiunea Bisericii într-o lume desacralizată. Perspective actuale*, (*The Mission and the Pastoration of the Church in a Desacralized World: Actual Perspectives*), Ed. Universității din Oradea, Oradea, 2016, p. 201-210, ISBN: 978-606-10-1577-1.

²³ Vezi punctul de vedere exprimat de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel: „Prin cooperare ecumenică practică nu ne pierdem identitatea, ci o îmbogățim, întrucât o afirmăm nu în izolare față de alți creștini, ci în dialog cu ei, nu împotriva lor, ci împreună cu ei. Astfel, cunoașterea reciprocă în plan spiritual și social sunt două etape ale lucrării pentru unitatea creștină” (Comunicare susținută la Munchen - Germania, în septembrie 2011, cu ocazia unui congres dedicat carității din perspectivă ecumenică, în „France catholique”, no. 234/2011, p. 4).